
Продумати кількість та тривалість зупинок і підібрати для цього комфортні місця.

10. Запропонувати молоді цікаві локації для створення відео та фотоматеріалів і для подальшого поширення у соціальних мережах.

11. Щоб повною мірою оцінити велич та красу даної подорожі варто тут побувати у теплу пору року, а також вирушати в дорогу о 8 годині ранку.

Отже, пішохідні екскурсії є ефективною формою вивчення рідного краю, тому відбір об'єктів і складання маршруту повинні бути найбільш відповідальним етапом роботи при підготовці екскурсії. Дана екскурсія все більш популярна внаслідок ряду її особливостей: вона забезпечує маневреність групи на маршруті, дає учасникам екскурсії глибше вивчити, дослідити об'єкти, уявити себе учасником подій, і має безліч переваг: екскурсивод сам задає ритм, рух (швидкість, тривалість переходів та зупинок), який забезпечує сприятливі умови для показу і розповіді. Подорож охоплює відносно велику територію та дає можливість відпочити молоді від урбаністичних ландшафтів і зблизитись з природою.

Розроблений туристичний маршрут поєднує історико-архітектурні, культурні, природні об'єкти краю, не має вікових обмежень і є цікавим для всіх верств населення. Екскурсійна мандрівка розроблена з метою всебічного висвітлення багатого туристичного потенціалу нашого краю, створення конкурентноспроможного регіонального туристичного продукту та його ефективного просування на українському туристичному ринку, залучення туристів в область, особливо молоді, адже використання туризму – один із засобів виховання та гармонійного розвитку особистості.

Література:

1. Бармак М. В., Бармак О. Я. "Наш край - Тернопільщина". – Тернопіль, 1997. – 164 с.
2. Збараський замок. Випуск 1// Пам'ятки Древнього Збаража. — Видання ДІАЗ у м. Збаражі, 2001.
3. Земля Тернопільська. Туристичний путівник. – Тернопіль: Джура, 2003-368с.
4. Липа К. Під захистом мурів. - К.: Наш час, 2008. - 184 с. - (Сер. "Невідома Україна").
5. Маланчук І.М «Оглядова екскурсія по місту» Державний історико – архітектурний заповідник в Збаражі., Збараж 2000.
6. Солдатова Г. Покоління Z : психолог розповіла, як Інтернетзмінив сучасних дітей [Електронний ресурс] / Галина Солдатова. – Режим доступу : <https://ukr.media/science/272956/>.
7. Явір Іскра, Б. Язичницькі святині Залужжя [Текст] / Явір Іскра, Б. // Живий журнал. – 2012. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/16318>.

Іван РУДАКЕВИЧ

*Підгороднянська сільська рада
Підгородне, Тернопільська область, Україна*

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ПРИМІСЬКИХ ГРОМАДАХ М. ТЕРНОПІЛЬ

Після завершення у 2020 році реформи децентралізації навколо міста Тернополя було створено 6 територіальних громад: Білецьку, Байковецьку, Великобірківську, Великогаївську, Великоберезовицьку та Підгороднянську. З Тернопільською міською територіальною громадою також межують Озернянська та Залозецька громади, які є дещо віддаленими від обласного центру. Територія приміських громад м. Тернопіль завдяки вигідному географічному положенню і наявності багатьох природних та історико-культурних ресурсів сприяє розвитку туристичної сфери.

Наукових досліджень розвитку туризму у новостворених територіальних громадах в Україні поки небагато. Серед них статті Л. Архипової, Р. Карачовського, О. Коркуна, О. Кифяка, Н. Кудли, О. Машкової, Н. Паньків, О. Цільник, Н. Чир та інших авторів. Окремі

напрямки розвитку туризму на території громад Тернопільської області проаналізовані у працях К. Дударчук, Л. Заставецької, Б. Камінського, А. Манька, Я. Мариняка, В. Мороза, П. Царика.

Метою даної публікації є виявлення проблем і перспектив розвитку туризму в приміських громадах м. Тернопіль. До них відносимо шість громад навколо міста: Байковецьку, Білецьку, Великоберезовицьку, Великобірківську, Великогаївську, Підгороднянську (табл. 1). Територія цих громад приблизно охоплює межі Тернопільського району до 2020 року. Головною особливістю цих громад є їх приміське розташування у поєднанні з наявними природними ресурсами, які сприяють розвитку туристичної галузі.

Таблиця 1

Коротка характеристика приміських громад біля міста Тернопіль [3]

Назва громади	Адміністративний центр	Кількість населених пунктів	Площа, км ²	Населення, осіб
Байковецька	с. Байківці	15	161,2	12030
Білецька	с. Біла	10	137,6	10875
Великоберезовицька	смт. Велика Березовиця	13	202,0	23174
Великобірківська	смт. Великі Бірки	4	65,4	5985
Великогаївська	с. Великі Гаї	15	142,5	11286
Підгороднянська	с. Підгородне	7	123,7	7346

Територія зазначених громад завдяки особливій геологічній будові та ландшафтному різноманіттю є багатою на цікаві природні об'єкти. До них належать різні форми рельєфу та відслонення, внутрішні та підземні води, рекреаційні ліси, тваринний світ, природоохоронні комплекси.

У приміських громадах м. Тернопіль зосереджений значний потенціал історико-культурних туристичних ресурсів. У більшості сіл і селищ розміщені старі храми, археологічні знахідки, місця історичних подій та інші цікаві об'єкти.

У охарактеризованих громадах досить розвинута туристична інфраструктура. Через населені пункти громад проходять магістральні автошляхи, залізниці, налічується більше 10 закладів готельної та 60 ресторанної сфери. У с. Смиківці розташований тимчасово недіючий аеропорт м. Тернопіль.

Головною проблемою розвитку туризму у приміських громадах м. Тернопіль є недостатнє освоєння наявного в них туристично-ресурсного потенціалу. Наприклад, у багатьох населених пунктах є водні об'єкти (ставки, джерела), які належним чином не проінвентаризовані та часто не використовуються їх власниками. Багато місцевих історичних пам'яток не мають надійного транспортного сполучення через погану якість чи відсутність доріг.

У приміських громад м. Тернопіль завдяки наявності багатьох природних об'єктів є значний потенціал для розвитку приміського відпочинкового туризму, особливо на берегах місцевих водойм та у зелених зонах. Зростає поступово інтерес до історико-культурних об'єктів у селах громад (церкви, костели, пам'ятники), особливо серед іноземних туристів. Позитивною є тенденція до відновлення деяких історичних пам'яток і розвитку місцевої туристичної інфраструктури. У громадах, межі яких прилягають до об'їзної дороги м. Тернопіль поступово зростає кількість об'єктів готельно-ресторанної сфери, автосервісу та відпочинкових зон. Це дасть змогу забезпечити зростання потенційних туристичних потоків до громад у майбутньому.

Перспективними туристичними центрами у приміській зоні міста Тернопіль можуть бути села Настасів (рекреаційний та оздоровчий туризм на базі бальнеологічних ресурсів), Миролубівка (відпочинковий сегмент), Кип'ячка і Великі Бірки (пізнавальний та історичний), Плотича (пізнавальний та оздоровчий), Дубівці (рекреаційний та велосипедний) [2].

У даній публікації охарактеризовано стан та можливості для використання

туристичного потенціалу приміських громад біля м. Тернопіль. Територія громад досить забезпечена природними та історико-культурними ресурсами для розвитку туризму. У населених пунктах громад також формується туристична інфраструктура. Поєднання цих елементів у найближчому майбутньому відкриває широкі можливості для залучення як місцевих, так і закордонних туристів.

Література:

1. *Природні умови та ресурси Тернопільщини* / наук. ред.: М. Я. Сивий, Л. П. Царик, Тернопіль : Терно-граф, 2011. 512 с.
2. Рудакевич І. Р. Напрями використання туристично-ресурсного потенціалу Тернопільського району // Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства – Тернопіль: СМП «Тайп». №2 (випуск). 2018. С. 72-78.
3. Територіальні громади. Тернопільська область [Електронний ресурс]. URL: <https://decentralization.gov.ua/areas/0352/gromadu>.

Ольга ДАНІЛОВА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Сучасний розвиток туристичної галузі нерозривно пов'язаний із розвитком туристичної інфраструктури, яка створює підґрунтя для ефективної роботи туризму. Існують різні підходи щодо сутнісного наповнення та структурних складових туристичної інфраструктури [2]. Туристична інфраструктура, як складова соціально-економічної інфраструктури, характеризується сукупністю різноманітних суб'єктів підприємницької діяльності, які забезпечують та обслуговують сферу туризму та включає транспортно-комунікативні ланцюги, системи гостинності та комунального обслуговування, соціокультурне середовище, що їх оточує. Вона не лише безпосередньо зорієнтована на обслуговування туристичних потоків, але й обслуговує місцеве населення, а її розвиток є дієвим стимулом удосконалення місцевої інфраструктури різних рівнів та чинником освоєння територій із збільшенням робочих місць.

Управління туристичною інфраструктурою відбувається в рамках загального управління туристичною галуззю. У сучасній науковій літературі виокремлюються чотири основні моделі державного регулювання туризму [3, с.25]. Особливістю першої (американської) моделі є відсутність центральної державної інституції, яка б відповідала за функціонування та розвиток туризму в країні (децентралізація управління характерна для США). У другій моделі (централізована модель) державне регулювання туризму здійснюється сильним, авторитетним та по суті окремим центральним органом виконавчої влади на рівні міністерства (управління, адміністрації) (Мексика, Єгипет, Ізраїль та ін). Третя модель (європейська) передбачає регулювання туризму на рівні багатогалузевого (багатопротиповного) міністерства із виокремленням та функціонуванням спеціального структурного підрозділу (розгалужене регулювання характерне для Великобританії, Франції, Німеччини та ін. розвинених країн Європи). Четверта модель (змішаного державного регулювання туризму) передбачає утворення комбінованого міністерства, яке одночасно із регулюванням туризму опікувалося питаннями галузей економіки та соціальної сфери держави, котрі є дотичними з туристичною діяльністю.

В Україні реалізовані основні положення та механізми третьої моделі. Управління здійснюється через Державне агентство розвитку туризму в Україні (ДАРТ) спрямовує та координує діяльність якого Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП)